

Bryssel den 30 juni 2026
(OR. en)

10456/1/26
REV 1

POLMAR 54
POLGEN 166
COMAR 28
ENV 714
ENER 387
MAR 90
PECHE 235
RELEX 821
SUSTDEV 46
TRANS 410
RECH 273
PROCIV 128

FÖLJENOT

från: Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av
Martine DEPREZ, direktör

inkom den: 11 juni 2026

till: Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd

Komm. dok. nr: COM(2026) 530 final

Ärende: MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA
OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN
EU-strategi för resilienta och välmående kustsamhällen med god
livskvalitet

För delegationerna bifogas dokument – COM(2026) 530 final.

Bilaga: COM(2026) 530 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 10.6.2026
COM(2026) 530 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

EU-strategi för resilienta och välmående kustsamhällen med god livskvalitet

1. Inledning

För de 95 miljoner människor som bor i kuststäder och fiskesamhällen längs EU:s 70 000 km långa kust och inom EU:s kustområden är vardagslivet nära förbundet med havet.

Kusternas geografi och identitet erbjuder unika möjligheter. I kustområdena möts land och hav och de har viktiga miljömässiga, sociala och kulturella tillgångar och outnyttjad kapacitet för att främja den hållbara blå ekonomin. Kustområdena fungerar som testbänkar för blå innovation och nya hållbara affärsmodeller och förvaltare av kust- och havsmiljön. De stärker EU:s konkurrenskraft, återställer marina och kustnära ekosystem och skyddar sitt rika maritima kulturarv och sin identitet. De spelar en avgörande roll som lokala nav för sjöfartshandel, turism samt produktion av livsmedel och ren energi.

Samtidigt befinner sig EU:s kustområden i frontlinjen för klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald i havet och vid kusterna samt havsföroreningarna. Turism i obalans, brist på bostäder till överkomlig kostnad, säsongsbunden ekonomisk verksamhet (t.ex. turism och fiske) och begränsade jobb- och utbildningsmöjligheter samt miljörisker och ökande hybridhot utgör ytterligare utmaningar. Kustområdena är också exponerade för säkerhetsrisker på grund av sitt geografiska läge och de är strategiskt viktiga ur ett säkerhets- och försvarsperspektiv i den nuvarande spända geopolitiska miljön. Om dessa påfrestningar inte åtgärdas riskerar de att undergräva kustområdenas försörjning, säkerhet och välbefinnande, med bredare konsekvenser för EU:s resiliens, konkurrenskraft och säkerhet. EU:s kustområden är mycket olika, från små fiskesamhällen till större industriella hamnstäder, och skiljer sig åt i fråga om geografi, miljö, styrning, kultur och demografiska förhållanden. En strategi som passar alla är varken möjlig eller effektiv. Utvecklingsstrategierna måste därför skraddarsys, utformas och genomföras lokalt för att återspegla särskilda behov, utmaningar och möjligheter.

I linje med målen för den europeiska världshavspakten¹ **presenteras för första gången en EU-strategi som samlar kustområdenas utmaningar och möjligheter inom en enda sammanhängande ram.** De särskilda utmaningar som öterritorierna och de yttersta randområdena står inför hanteras genom EU-strategin för öar² och den framtida EU-strategin för de yttersta randområdena.

2. En EU-strategi för kustområdena

Kustområdena påverkas av många av EU:s politikområden och fonder och en enhetlig strategi för deras utveckling och genomförande kan därför maximera synergieffekterna mellan havs-, klimat-, sammanhållnings-, social-, forsknings- och innovations-, energi- samt miljöpolitiken. EU:s åtgärder kommer inte att ersätta utan komplettera nationella, regionala och lokala insatser i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

Genom att sätta kustområdena i centrum ges denna strategi en tydlig inriktning och stöder medlemsstaterna och berörda parter i förberedelserna, programplaneringen och genomförandet – både på kort och lång sikt.

En EU-strategi för kustområdena måste utgå från svårigheterna för och behoven hos de människor som bor vid kusterna. På grundval av samråd med berörda parter³ och en analys av risker och möjligheter för kustområdena identifieras **tre strategiska mål för de europeiska kustområdena:**

¹ COM(2025) 281 final.

² COM(2026) 520 final.

³ Bland annat en [inbjudan att lämna synpunkter](#), workshoppar och en [session](#) under havsdagarna, liksom en [särskild studie](#).

- i. **Välstånd.** Investera i och säkerställa lokala fördelar med en diversifierad och hållbar blå ekonomi, med stöd av innovation och nya hållbara affärsmodeller.
- ii. **Resiliens.** Kontinuerligt anpassa sig till de växande riskerna med klimatförändringar och andra ekologiska, ekonomiska, sociala och säkerhetsrelaterade risker, och samtidigt bidra till utfasningen av fossila bränslen, hållbara metoder och minskade växthusgasutsläpp i maritima verksamheter.
- iii. **Livskvalitet.** Utveckla levande, inkluderande och attraktiva platser där människor från alla generationer kan bo, arbeta och tillbringa sin fritid, och där havskultur, arv och lokal identitet kan blomstra.

2.1. Välmående kustsamhällen

(1) Stärka och diversifiera traditionella sektorer i den blå ekonomin

EU:s blå ekonomi genererar direkt omkring 263 miljarder euro per år i bruttoföreläggsvärde. Även om den blå ekonomin fortfarande är underfinansierad ökar investeringsmöjligheterna i den sektorn⁴. Kunskap i havsfrågor, blå innovation och teknik ligger redan till grund för nya affärsmodeller och möjligheter. Snabba framsteg inom havsbaserad förnybar energi, digitala lösningar och havsobservation kan omvandlas till lokala arbetstillfällen, färdigheter och investeringar för kustområden. Kustområden kan fungera som nav för den blå ekonomin, där innovation driver på konkurrenskraften och stärker EU:s övergripande ekonomiska resultat samtidigt som man säkerställer en hållbar användning av havets naturkapital. Genom att rikta investeringarna mot regionernas starka sidor främjar **strategier för smart specialisering** samarbete i lokala och regionala blå innovationsekosystem som skapar företagstillväxt och jobb i kustområdena. För att bättre koppla samman och öka innovationen i viktiga ekosystem, t.ex. blå bioteknik, blå bioekonomi och smart cirkulärt vattenbruk, kommer kommissionen att fortsätta stödja den tematiska plattformen för strategier för smart specialisering vad gäller hållbar blå ekonomi⁵.

Den blå ekonomins industriella bas – inklusive tillverkning inom sjöfart, sjöfart och hamnar – är fortfarande en viktig pelare för EU:s innovationskapacitet, konkurrenskraft och strategiska oberoende. I den **europiska hamnstrategin** och den **europiska strategin för sjöfartsindustrin**⁶ fastställs vägar som leder till nya affärsmöjligheter och innovation med koppling till exempelvis grön sjöfart, havsbaserad energi och logistik. Detta kommer att skapa lokala högkvalitativa jobb genom hamnledda innovations- och industrikluster och samtidigt tillhandahålla infrastruktur och konnektivitet för hela EU:s konkurrenskraft och säkerhet.

Fiskeri- och vattenbrukssektorerna, inklusive den bredare värdekedjan, är ryggraden i många kustekonomier. Dessa yrken med långa traditioner är djupt rotade i EU:s kulturarv och avgörande för unionens livsmedelsförsörjning. Fortsatta framsteg inom hållbar fiskeriförvaltning inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken är avgörande för sektorns långsiktiga livskraft, lokala jobb, rättvisa inkomster, livsmedelstrygghet och generationsskiften (att få in yngre i sektorn så att den kan fortsätta i framtiden).

Den nyligen genomförda utvärderingen av förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken⁷ visar att framstegen inte är tillräckliga: fiskbestånden återhämtar sig fortfarande för långsamt och de ekonomiska vinsterna är för låga, bland annat på grund av nya utmaningar som den geopolitiska utvecklingen, klimatförändringar och höga energipriser. Potentialen hos det

⁴ Uppgifter för 2023 från [Blue Economy Report 2025](#) och [The next wave of blue growth – Investor report 2026](#).

⁵ [Inforegio – ”Sustainable Blue Economy”](#).

⁶ COM(2026) 112 och COM(2026) 111.

⁷ SWD(2026) 120 final.

hållbara vattenbruket är fortfarande underutnyttjad. Utvärderingen av den gemensamma fiskeripolitiken kommer att ligga till grund för eventuella reformer av densamma liksom för kommissionens **vision 2040 för fiske och vattenbruk**, en 15-årig strategisk ram för att vägleda den politiska utvecklingen under de kommande årtiondena för att stärka sektorernas konkurrenskraft, hållbarhet och resiliens. Inom ramen för visionen kommer kommissionen att ägna särskild uppmärksamhet åt kustsamhällenas resiliens, hållbarhet och välbefinnande.

Kustturismen, den största arbetsgivaren i den blå ekonomin, erbjuder direkt sysselsättning för miljontals människor i EU⁸. Massturism kan dock öka sårbarheten för säsongsbundenhet, överbeläggning, resurs- och infrastrukturstress samt bostadsrelaterade problem. Kommissionens **kommande strategi för hållbar turism i EU** ska främja mer balanserade, resilienta och konkurrenskraftiga former av turism som gynnar lokalsamhällena och turisterna.

(2) Möjligheter till innovation, kunskap i havsfrågor och nya affärsmodeller

Kunskap i havsfrågor, blå innovation och teknik ligger till grund för nya affärsmodeller och ger lokala och EU-omfattande fördelar, medan framsteg inom havsbaserad förnybar energi, digitala lösningar och havsobservation kan omvandlas till lokala jobb och investeringar. Såsom beskrivs ovan kan kustsamhällena också fungera som nav för blå ekonomi.

Den framtida tillväxten i den blå ekonomin kommer att vara beroende av påskyndad digitalisering, utnyttjande av havsdata och bättre kunskap i havsfrågor. Innovativa affärsmodeller, som prediktivt underhåll av havsbaserade tillgångar liksom tillämpningar med dubbla användningsområden, kräver starkare data- och observationssystem. **Initiativet för havsobservation**⁹ kommer att stärka den europeiska och globala havsövervakningen och havsobservationen och skapa nya möjligheter för kustsamhällena. Det kommer att **förbättra vår kunskap om kustvatten** liksom vår förmåga att bedöma klimatrisker, upptäcka hot mot sjöfartsskyddet och erbjuda möjligheter för EU:s blå ekonomi. Initiativet kommer, i samverkan med Destination Earth¹⁰, att leverera kustdata och kustverktyg till stöd för lokal innovation inom havsteknik och datatjänster. Det kommer också att investera i att främja ett starkare känslomässigt band mellan människorna och havet och omvandla havsobservationer till ett medborgerligt och kulturellt verktyg.

Begränsade sysselsättningsmöjligheter och den ekonomiska verksamhetens säsongsbundenhet (t.ex. inom turism och fiske) undergräver välbefinnandet i vissa kustområden. Innovation och nya affärsmodeller (t.ex. fisketurism, lokalt fiske, utveckling av lokala värdekedjor, territoriella varumärken och lågtrofiskt vattenbruk) kan stödja **ekonomisk diversifiering**. Förnybara marina resurser kan skapa arbetstillfällen och främja lokal tillväxt inom den blå bioekonomin. Det kommande **innovationsinitiativet för den blå bioekonomin i EU (BlueBIP)** kommer att stärka det regionala samarbetet och synergieffekterna mellan vattenbruk, fiske, jordbruk, forskning, lokala myndigheter och biobaserade industrier för att utveckla praktiska värdekedjor som algbaserade gödselmedel, vilka omvandlar biprodukter från fiske och vattenbruk till foder eller biomaterial och återvinner näringsämnen mellan kustområden och jordbruksområden, samt koldioxidsnåla produkter från hållbart vattenbruk. Dessa åtgärder kan främja ekonomisk diversifiering, resiliens och målen för den cirkulära ekonomin genom att stärka kopplingarna mellan kust- och inlandsregioner och berörda parter.

Naturkrediter och krediter för blått kol kan vara mekanismer för att belöna återställande verksamhet och återställa förluster av marin biologisk mångfald och samtidigt öka

⁸ Sektorerna för kustturism sysselsatte över 2,7 miljoner personer och genererade 93 miljarder euro i bruttofördlingsvärde ([EU:s observatorium för den blå ekonomin](#)). Uppgifter från 2023.

⁹ "OceanEye: Bättre havsobservation och skydd av haven" – Europeiska kommissionen.

¹⁰ [Destination Earth](#).

koldioxidbindningen. För att i framtiden möjliggöra utfärdande av och handel med **krediter för blått kol kommer kommissionen att stödja utvecklingen av en certifieringsmetod för ekosystem för blått kol (för marskland och sjögräsängar)** enligt 2024 års förordning om kolupptag och kolinlagrande markanvändning. Ett utkast till delegerad akt för denna metod planeras till 2028. Som en del av färdplanen för naturkrediter¹¹ håller kommissionen dessutom på att strukturera en växande projektporfölj genom sina forsknings-, innovations- och pilotinitiativ för att prova olika alternativ, med stöd av Horisont Europa, Life, Green Assist och andra EU-instrument.

Kommissionen undersöker sätt för att samarbeta med medlemsstaterna i en rigorös gemensam övervakningsprocess som kan stödja rapportering och verifiering av koldioxidinventeringar enligt förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk¹² och skyldigheter enligt förordningen om restaurering av natur. Att mobilisera privat finansiering för restaurering, övervakning och förvaltning av dessa ekosystem kan förstärka dessa insatser.

Användningen av havsområdet (t.ex. bevarande och återställande av natur, energi, fiske, vattenbruk, sjöfart och turism) är nära sammanflätad med kustsamhällets utveckling. I takt med att konkurrensen om utrymmet ökar är det nödvändigt med effektiv planering och **direktivet om en ram för havsplanering** behöver moderniseras. Detta direktiv utgör en konsekvent, transparent och evidensbaserad ram, men utmaningar kvarstår, bland annat ökande klimatpåverkan, havsföroreningar och miljöbelastningar från intensifierad kust- och havsanvändning, starkare samverkan mellan land och hav och behovet av en förbättrad havsförvaltning¹³. Syftet med den framtida **rättsakten om världshaven**, som förväntas i slutet av 2026, är att modernisera havsplaneringsdirektivet i linje med världshavspaktens prioriteringar. Den kommer att göra kustsamhällena delaktiga när det gäller att hantera utmaningar i samband med anpassning till klimatförändringarna, samexistensen mellan maritima verksamheter, hållbar användning av havets naturkapital och ökat gränsöverskridande samarbete.

EU:s strategi för förnybar energi till havs¹⁴ stöder utfasning av fossila bränslen och energitrygghet och erbjuder möjligheter för kustsamhällena inom avancerad tillverkning, hamnuppgraderingar, investeringar i leveranskedjan och underhållstjänster, särskilt för havsbaserad vindkraft och i allt högre grad för våg- och tidvattenenergi. För EU stärker den energitryggheten och påskyndar utfasningen av fossila bränslen. Samtidigt kan konkurrensen om kust- och havsområden och komplexa planeringsbestämmelser bromsa tillståndsgivningen för nya energiprojekt och skapa konflikter med annan användning av land och hav, som fiske och naturskydd. För att hantera dessa utmaningar uppmanar Europeiska kommissionen medlemsstaterna att stärka den integrerade ramen för havsplanering och effektivisera tillståndsgivningen, samtidigt som lokala värden och offentligt stöd säkerställs genom **lokalt ledda utvecklingsinitiativ**. Med stöd av nära en miljard euro för perioden 2021–2027 inom ramen för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF), i kombination med EU:s sammanhållningspolitiska fonder, **ger lokalt ledda utvecklingsinitiativ redan direkta fördelar för lokala samhällen**¹⁵ genom en **gemensam bottom-up-strategi**, särskilt för inkomstdiversifiering. Utöver lokalt ledda utvecklingsinitiativ kan platsbaserade strategier (inklusive **Leader** och **smarta byar**) ta itu med de särskilda problemen i ö- och kustområden. Framöver bör dessa verktyg för deltagande fortsätta och integreras bättre i en mer

¹¹ COM(2025) 374 final.

¹² Förordning (EU) 2018/841.

¹³ COM(2026) 174 final. Andra rapporten om framstegen i genomförandet av direktiv 2014/89/EU.

¹⁴ COM(2020) 741 final.

¹⁵ *CLLD in fisheries and coastal communities: Achievements and Lessons*, FAMENET, 2025.

sektorsövergripande strategi för lokalt ledd utveckling, bland annat genom det framtida innovationsinitiativet för den blå bioekonomin i EU.

Generationsskiftet är grundläggande för att hålla kustsamhällena levande och konkurrenskraftiga. En åldrande befolkning och utvandrande ungdomar försvagar den lokala arbetsmarknaden, entreprenörskap och viktiga sektorer som fiske, vattenbruk eller innovativa blå industrier. Att skapa jobb av god kvalitet, tydliga karriärvägar och starka kompetenserbjudanden samt minska den administrativa bördan är avgörande för att attrahera och behålla unga människor och främja innovation. Under 2027 kommer kommissionen att föreslå en **strategi för generationsskifte inom den blå ekonomin** för att locka unga yrkesverksamma att göra blå karriär och stödja långsiktig hållbarhet och innovation. Inom den havsbaserade energisektorn kommer ett partnerskap inom ramen för **kompetenspakten** att utbilda 124 000 personer i havsbaserade förnybara energikällor fram till 2030.

Slutligen är investeringar i digital konnektivitet och transportkonnektivitet centrala för den ekonomiska tillväxten och tillgången till service i kustregionerna. Medlemsstaterna och regionerna kan använda finansiering från sammanhållningspolitiken för att förbättra både fysiska och digitala konnektivetsområden. Under 2021–2027 anslog sammanhållningspolitiken 40 miljarder euro för att stödja EU:s mål för den digitala omställningen, till stor del för att överbrygga den digitala klyftan och främja konnektiviteten. Detta gäller främst de mindre utvecklade och avlägsna kustregionerna och territorierna, särskilt öarna, vilket återspeglas i EU-strategin för öar. **Kommissionen uppmuntrar medlemsstaterna att använda sig av befintliga möjligheter inom Fonden för ett sammanlänkat Europa för återstoden av den innevarande programperioden (2026 och 2027)** och att förbereda genomförandet enligt den nya fleråriga budgetramen.

Genom flaggskeppsåtgärder ska kommissionen

- *inom visionen 2040 för fiske och vattenbruk, ägna särskild uppmärksamhet åt kustsamhällenas resiliens, hållbarhet och välbefinnande*
- *inom **initiativet för havsobservation** stödja kustintressenter för maximal användning av havsdata för deras resiliens och tillväxt*
- ***stödja industrin** för att prova lösningar med dubbla användningsområden och utveckla EU-omfattande **interoperabilitetsstandarder för fartyg och teknik med dubbla användningsområden** som bygger på format från initiativet för havsobservation*
- *i samband med **översynen av havsplaneringsramen enligt rättsakten om världshaven**, ägna särskild uppmärksamhet åt kustsamhällenas behov*
- *stödja **utvecklingen av en certifieringsmetod** som nästa steg mot **krediter för blått kol***
- *stödja skapandet av **kluster och värdekedjor för blå bioekonomi** i kustsamhällena **genom lokalt ledda utvecklingsinitiativ** inom ramen för det framtida innovationsinitiativet för den blå bioekonomin i EU.*

2.2. Resilienta kustsamhällen

Effekter av klimatförändringarna, som stigande havsnivåer och temperaturer, kusterosion, översvämningar, stormfloder, saltvatteninträngning och förstörelse av ekosystem, påverkar EU:s kuster i allt högre grad. De hotar människors hälsa och säkerhet, infrastruktur, vatten- och livsmedelsförsörjning, värderingar av tillgångar och riskpremier, lokala ekonomier och miljön. I den första **europiska klimatriskbedömningen**¹⁶ framkom det att **kustområden** är bland de

¹⁶ [European Climate Risk Assessment – Europeiska miljöbyrån](#).

mest **utsatta** för klimatrisker. Dessa effekter innebär också ökande risker för kultur- och världsarv.

Utan begränsnings- och anpassningsåtgärder kan de **årliga skadorna** till följd av kustöversvämningar i EU öka kraftigt från 1,25 miljarder euro i dag till mellan 93 och 961 miljarder euro i slutet av århundradet, vilket skulle påverka 1,5–3 miljoner människor¹⁷. Varje miljard euro som investeras i anpassning skulle dock kunna minska potentiella översvämningsskador med 14 miljarder euro¹⁸. Kustresiliens är en central del av EU-strategin för klimatanpassning¹⁹. Genom **EU-uppdragen Anpassning till klimatförändringar och Återställa våra hav och vatten**²⁰ hjälper kommissionen samhällen att bedöma klimatrisker, utveckla anpassningsstrategier och genomföra lösningar. Uppdragen arbetar i synergi och främjar gemensamt framtagna, systemiska strategier, med särskild uppmärksamhet på naturbaserade lösningar som gör kusterna mer resilienta mot klimatpåverkan som översvämningar, erosion och stigande havsnivåer. Senast i slutet av 2026 kommer Europeiska kommissionen att lansera tre nya flaggskeppsprojekt för anpassning, med EU-stöd på omkring 30 miljoner euro. De kommer att ge prov på integrerade anpassningslösningar i kustområden med stor klimatpåverkan, där flera och förhöjda klimatrisker kräver samordnade åtgärder.

EU-finansiering, inbegripet de sammanhållningspolitiska fonderna, ger betydande stöd till klimatåtgärder i medlemsstaterna och regionerna under 2021–2027. Det finns dock fortfarande stora brister när det gäller investeringar och politiska åtgärder på nationell, regional och lokal nivå. **Kommissionen kommer, tillsammans med Europeiska investeringsbanken (EIB), att undersöka genomförandet av en EU-omfattande kartläggning** av befintliga investeringskanaler och potentiella nya investeringsmöjligheter **för kustanpassning**, samt deras kostnader och fördelar mot bakgrund av framtida klimatförändringar. Dessutom **kommer kommissionen att använda EIB:s tekniska rådgivningsstöd** (t.ex. Jaspers²¹ och andra relevanta rådgivande mandat) **till stöd för kapacitetsuppbyggnad** vid utarbetandet av kustområdenas investeringsstrategier och investeringsprojekt. Dessa kan sedan stödjas av en kombination av EIB:s låneinstrument och bidrag från EU, särskilt för små och medelstora myndigheter, när de utvecklar projekt för klimatresiliens. Parallellt **kommer kommissionen att främja samarbete och strategiska partnerskap** mellan de nationella myndigheterna och kustområdenas myndigheter med hjälp av **befintliga instrument** som **Europeiska stadsinitiativet, Regio Peer2Peer Communities och Jaspers**.

För att öka kustområdenas resiliens har kommissionen fastställt flera prioriteringar på EU-nivå, nationell nivå och regional nivå för att **i) öka kunskapen och medvetenheten** om risker i kustområden, med stöd av initiativet för havsobservation och dess nya verktyg den europeiska digitala tvillingoceanen, **ii) bättre kartlägga investeringsbehov; iii) stärka planeringen och styrningen av investeringar** och klargöra riskägandet på olika förvaltningsnivåer, **iv) stödja kapacitetsuppbyggnad** för att genomföra projekt för ökad resiliens, och **v) mobilisera investeringar** för klimatanpassning och begränsning av klimatförändringar. Dessa insatser kommer att bygga på befintliga och nya verktyg, däribland Climate-Adapt, EMODnet och den europeiska digitala tvillingoceanen. Det sistnämnda har utvecklats i samverkan med initiativet Destination Earth och kommer att tillhandahålla information i nära realtid om havs- och kustförhållanden. Detta kommer att stärka myndigheternas förmåga att förutse och reagera på

¹⁷ JRC PESETA IV – Task 6.

¹⁸ UNEP. *Adaptation Gap Report 2023*.

¹⁹ COM(2021) 82 final, där lokal anpassning identifieras som en av tre övergripande prioriteringar.

²⁰ "EU Mission on Adaptation" och "EU Mission: Restore our Ocean and Waters".

²¹ "JASPERS – Joint Assistance to Support Projects in European Regions".

faror, kartlägga risker och bättre inrikta förebyggande åtgärder för att skydda människor, infrastruktur, ekosystem och lokala företag.

Naturbaserade lösningar kan också vara särskilt effektiva, eftersom de ger ekologiska, sociala och ekonomiska fördelar och samtidigt stärker kustområdenas resiliens. Under 2026 kommer kommissionen att föreslå **en europeisk ram för klimatresiliens** för att integrera framtida klimatrisker i EU:s politik, investeringsbeslut och riskhantering. Myndigheterna uppmuntras därför att **integrera stigande havsnivåer och klimatrisker i kustförvaltningen och den fysiska planeringen**. Initiativ som det nya europeiska Bauhaus kommer också att stödja kuststäderna genom innovativa och överförbara resilienslösningar, medan den kommande **rättsakten om världshaven** syftar till att stärka integreringen av klimatförändringar i ramen för havsplanering.

Samförvaltning som involverar lokala intressenter, särskilt fiskare, i fastställandet och förvaltningen av skyddade områden kan förbättra bevaranderesultaten och åtgärdernas långsiktiga bärkraft. Genom att kombinera vetenskap med lokal kunskap kan sådan samförvaltning öka efterlevnaden, minska konflikterna och stödja klimatanpassningen. Den kan också ge lokala fördelar genom jobb inom återställande, övervakning och förvaltning samt intäkter från återställande av natur och krediter för blått kol. Kommissionen **uppmuntrar lokalt ledda utvecklingsinitiativ i kust- och fiskeområden** (lokala aktionsgrupper) för att stödja havsförvaltning, återställande och naturbaserade projekt. Medlemsstaterna uppmanas också att se till att kustsamhällen deltar aktivt i beslut som rör marina skyddsområden.

Kustsamhällena är också centrala för **Europas säkerhet och resiliens**. Många är belägna längs EU:s yttre sjögränser och utsätts för ökande säkerhetstryck, bland annat hybridhot, sabotage och risker kopplade till pågående konflikter, t.ex. drönare och flytande sjöminor. Dessa hot kan störa fisket, sjötransporter och annan ekonomisk verksamhet, samtidigt som de undergräver gränsövervakningen och underlättar brottslighet över gränserna. Särskild uppmärksamhet måste också ägnas åt skydd av och resiliens hos **kritisk kust- och sjöfartsinfrastruktur**, inklusive hamnar, havsbaserad energiinfrastruktur och sjökablar. Intressenter i kustområden, däribland fiskare, hamnmyndigheter och lokala sjöfartsaktörer, kan bidra till den marina situationsmedvetenheten genom frivillig rapportering av avvikande eller misstänkta aktiviteter till havs, i linje med nationella ramar.

Det är också **viktigt att stärka säkerheten och försvaret i kustområden** för att säkerställa skyddet av kritisk infrastruktur, stärka övervakningskapaciteten och förbättra snabbinsatsförmågan på sjöfartsområdet. I detta sammanhang kan avancerade digitala resurser som Destination Earth och dess högupplösta digitala tvillingar ”Climate Change Adaptation” and ”Extreme Weather Events” stödja myndigheter och kustsamhällen genom förbättrad situationsmedvetenhet, riskprognoser, system för tidig varning och simulering av komplexa klimat- och säkerhetsrelaterade hypotetiska scenarier.

För att stärka beredskapen och omfatta fler samhällen kommer **kommissionen att utvidga initiativet CoastWAVE²²** genom att integrera lokala farobedömningar och anpassade varningssystem för att säkerställa att varningar når kustsamhällen. Dessa insatser är anpassade till **EU:s strategi för sjöfartsskydd, den europeiska hamnstrategin, EU:s strategi för en beredskapsunion** och den framtida **europeiska säkerhetsstrategin**, vilket återspeglar behovet av starkare resiliens och riskmedvetenhet i kustområdena. I enlighet med dessa strategier bör myndigheterna stärka riskmedvetenheten nära hamnområden, så att invånarna kan reagera effektivt i händelse av incidenter.

²² ”CoastWAVE 2.0” | UCP Knowledge Network.

Som **havsförvaltare** spelar kustsamhällena en viktig roll för att skydda marina resurser och ekosystem, samtidigt som de stöder försörjning, livsmedelstrygghet och hållbara verksamheter inom den blå ekonomin. Kustsamhällena är centrala för arbetssättet från källa till hav och nödvändiga för att **bevara och återställa** kust- och havsmiljön, inbegripet de yttersta randområdenas exceptionellt rika biologiska mångfald.

Hamnar är viktiga **nav för cirkularitet och föroreningsbekämpning**. Inom ramen för hamnstrategin kommer kommissionen att stödja denna funktion genom att förenkla tekniska kriterier, effektivisera tillståndsgivningen och ge vägledning till medlemsstaterna.

Trots betydande insatser för skydd och återställande och de framsteg som gjorts när det gäller hållbar fiskeriförvaltning **är de kustnära och marina ekosystemen fortfarande hårt pressade** av föroreningar, övergödning, överfiske, erosion och klimatförändringar. Omkring **80 % av de skyddade marina och landbaserade livsmiljöerna i Europa** är i undermåligt eller dåligt skick, och **62 % av floderna, sjöarna och kustområdena** är i undermåligt ekologiskt skick²³. Detta får negativa konsekvenser för folkhälsan och minskar kustområdenas säkerhet och attraktionskraft. Det undergräver också den grundläggande hållbarhetspelaren i sektorerna i den blå ekonomin, som fiske och vattenbruk. Det **krävs fortfarande** ett effektivare **genomförande och efterlevnad av EU:s miljölagstiftning**, vid sidan av riktade återställandeåtgärder enligt förordningen om restaurering av natur²⁴. Senast i september 2026 förväntas medlemsstaterna lämna in sina nationella restaureringsplaner, vilket är en viktig milstolpe mot ett mer samordnat bevarande av kustnära och marina ekosystem. Syftet med en planerade översynen av ramdirektivet om en marin strategi i den kommande rättsakten om världshaven ska stärka miljöskyddet, förenkla bestämmelserna och stärka samstämmigheten med EU:s regelverk.

Genom Horisont Europas uppdrag Återställa våra hav och vatten²⁰ och **En giv för den europeiska marken**²⁵ stöder EU redan kustsamhällena genom att utveckla och prova innovativa lösningar för återställande, kustförvaltning som omfattar vattenhållande och föroreningar av näringsämnen samt metoder för en regenerativ blå ekonomi. **Strategin för forskning och innovation på havs- och vattenområdet** kommer att främja arbetssättet från källa till hav genom att förnya vattenförvaltningen och förbättra vattneffektiviteten. EU-fonder som de sammanhållningspolitiska fonderna, Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF) och Life stöder redan investeringar i biologisk mångfald, klimatreiliens, hållbar vattenförvaltning och cirkulär ekonomi i alla kustområden.

Genom flaggskeppsåtgärder ska kommissionen

- **främja strukturerade partnerskap för gemensam förvaltning (inklusive fiskare) av skyddade områden och stödja medlemsstaterna och lokala myndigheter för att integrera berörda parter i planeringen, övervakningen och den regelbundna översynen av planerna**
- **tillsammans med EIB eventuellt genomföra en investeringskartläggning på EU-nivå för kustanpassning och använda EIB:s tekniska rådgivningsstöd för stöd till kapacitetsuppbyggnad**
- **främja samarbete och strategiska partnerskap mellan nationella myndigheter och myndigheterna i kustsamhällena**

²³ *Europe's Environment 2025*, EEA, 2025 och *EU Copernicus Ocean State Report (OSR)*.

²⁴ Direktiv 79/409/EEG, rådets direktiv 92/43/EEG, direktiv 2008/56/EG och förordning (EU) 2024/1991.

²⁵ "EU Mission: A soil deal for Europe".

- *utvidga initiativet CoastWAVE för att utöka lokala farobedömningar och skräddarsydda varningssystem till fler samhällen.*

2.3. Levande kustsamhällen

Tillgång till hälso- och sjukvård, utbildning, kompetens, digital konnektivitet och transportkonnektivitet samt bostäder till överkomlig kostnad är avgörande för att kustsamhällena ska vara en attraktiv plats som man kan bo på, särskilt för unga människor. Sådan service är också viktig för att säkerställa en verkliga rätt att bo kvar²⁶. Ändå har kustsamhällena i hela EU mycket olika ekonomiska förhållanden och territoriella utmaningar, särskilt på landsbygden och i avlägsna områden.

Den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden²⁷ utgör en övergripande EU-ram för att ta itu med dessa utmaningar, inklusive de särskilda behoven i kustområden på landsbygden med geografiska begränsningar, tillgänglighetsklyftor och en krympande befolkning. EU:s första **strategi för fattigdomsbekämpning** någonsin, som antogs den 6 maj 2026, och EU:s kommande **handlingsplan för landsbygden**, som antas senare i år, kommer att stödja dessa insatser ytterligare.

Bostäder till överkomlig kostnad är särskilt svårt att hitta i vissa områden, särskilt i städer men även på andra populära turistmål²⁸. Ökad efterfrågan på grund av turismflöden, korttidsuthyrning, semesterbostäder, tomma bostäder, investeringsefterfrågan eller andra former av icke-primär användning av bostäder, riskerar i allt högre grad att tvinga bort lokalbefolkningen och begränsa tillgången till bostäder för personal inom kritiska yrkesgrupper. Att utöka utbudet av subventionerade bostäder kan vara ett viktigt politiskt alternativ för kustkommunerna. Den kommande europeiska plattformen för investeringar i hållbara bostäder till överkomlig kostnad kommer att arbeta för att mobilisera finansiering för subventionerade bostäder och bostäder till överkomlig kostnad. Parallellt kommer kommissionen, i enlighet med EU-planen för bostäder till överkomlig kostnad, att föreslå en **rättsakt om bostäder till överkomlig kostnad** för att hjälpa myndigheterna att identifiera bostadsområden under tryck, och med full respekt för subsidiaritetsprincipen göra det möjligt för dem att vidta proportionella åtgärder för att säkerställa bostäder till överkomlig kostnad. Dessutom kommer **förordningen om korttidsuthyrning av boende**²⁹, som gäller sedan den 20 maj 2026, att ge större insyn och hjälpa myndigheterna att reglera marknaden på ett proportionerligt sätt genom att kräva obligatorisk registrering av värdar och utbyte av uppgifter om faktiska transaktioner mellan digitala plattformar och nationella myndigheter. Den nuvarande fleråriga budgetramen stöder redan insatser för att komma till rätta med bristen på bostäder av hög kvalitet till överkomlig kostnad med minst 43 miljarder euro³⁰ via de sammanhållningspolitiska fonderna, InvestEU, Life, programmet för den inre marknaden och Horisont Europa samt genom NextGenerationEU, och sammanhållningspolitikens halvtidsöversyn möjliggjorde en omfördelning av ytterligare 3,3 miljarder euro inom ramen för Eruf till prioriteringen bostäder till överkomlig kostnad och subventionerade bostäder. Om vi blickar framåt kommer den sociala klimatfonden att finansiera investeringar i energieffektivisering och renovering av byggnader samt ren uppvärmning och kylning. **Kommissionen uppmantrar medlemsstaterna att öka investeringarna i bostäder och**

²⁶ I linje med den kommande [strategin om rätten att bo kvar](#).

²⁷ COM(2021) 345 final.

²⁸ SWD(2025) 1053/2 – *Understanding the housing crisis*.

²⁹ Förordning – EU – 2024/1028.

³⁰ *EU-plan för bostäder till överkomlig kostnad*, COM(2025) 1025 final.

tillhörande tjänster i kustsamhällen under bostadstryck, framför allt för de mest utsatta grupperna.

EU:s kuster har också ett rikt **maritimt arv**, däribland Unescos marina världsarv³¹, lokala traditioner, livsmedelskultur, sedvänjor och hantverk som stöder samhällets identitet samt värden mellan generationer. Verksamheter som småskaligt och icke-industriellt fiske, vattenbruk, varvsindustri och sjöfart är av central betydelse för den sociala och kulturella strukturen. Deras unika bidrag till den lokala identiteten bör erkännas på alla förvaltningsnivåer.

Initiativ som **EU4Ocean-koalitionen för kunskap om havet** kommer att fortsätta att öka medvetenheten om havets kulturella, sociala och ekonomiska betydelse och lyfta fram kustsamhällenas maritima arv, och samtidigt stödja kunskap mellan generationerna och havsförvaltning. **Den nya europeiska Bauhausfaciliteten** och dess **laboratorium för hav samt kust- och ösamhällen** erbjuder också möjligheter för kustprojekt som kombinerar hållbarhet, design, kultur och klimatresiliens.

Kommissionen uppmuntrar medlemsstaterna och lokalsamhällena att fortsätta främja initiativ för det blå och maritima arvet genom lokalt ledd utveckling och lokala aktionsgrupper och andra program och initiativ på lokal och nationell nivå.

Genom flaggskeppsåtgärder ska kommissionen

- *föreslå en rättsakt om bostäder till överkomlig kostnad för att hjälpa myndigheterna att identifiera bostadsområden under tryck och göra det möjligt för myndigheterna att med full respekt för subsidiaritetsprincipen vidta åtgärder för att skydda och främja bostäder till överkomlig kostnad i dessa områden*
- *genom den nya europeiska Bauhausfaciliteten och dess laboratorium för havs-, kust- och ösamhällen, erbjuda möjligheter för kustprojekt som kombinerar hållbarhet, design, kultur och klimatresiliens.*

3. Genomförande av strategin

3.1. Finansiering

Tillgången till finansiering för den blå ekonomin ökar stadigt. Genom **plattformen BlueInvest** hjälper EU nystartade företag samt små och medelstora företag att utveckla och förbättra innovativ havsteknik och innovativa havstjänster, även i kustområden, genom coaching, matchning av investerare och finansieringsstöd. Investeringsinstrumentet för den blå ekonomin, som stöds av EHFVF och InvestEU och genomförs av Europeiska investeringsfonden (EIF), syftar till att mobilisera upp till en miljard euro i kapitalinvesteringar fram till 2028. Dessutom **spelar Europeiska investeringsbanken (EIB) en nyckelroll** med genomsnittliga årliga investeringar på omkring 2,6 miljarder euro i den blå ekonomin och kustskyddsprojekt.

Starkare samarbete och synergieffekter med nationella utvecklingsbanker och andra multilaterala finansinstitut kan hjälpa kustnära företag och samhällen att få tillgång till finansiering, tekniska rådgivningstjänster och kapacitetsuppbyggnadsstöd. **EU:s**

³¹ [World Heritage Centre – "World Heritage Marine Programme"](#).

taxonomiförordning riktar också direkta investeringar mot verksamhet som bidrar till hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser³². Vidare kommer lagstiftningsprogram³³ att spela en central roll för att frigöra privat kapital. Genom att minska kostnaden för långsiktiga kapitalinvesteringar och erkänna den riskreducerande effekten av EU-garantier eller nationella garantier i kapitalkrav kan dessa lagstiftningsprogram uppmuntra investeringar.

EU:s **sammanhållningspolitik, den gemensamma jordbrukspolitiken och havspolitiken** fortsätter att stödja hållbar utveckling i kustregioner, i kombination med initiativ för kapacitetssupplegning, t.ex. TAIEX-REGIO Peer2Peer³⁴ och FAMENET för lokala aktionsgrupper.

Om vi ser framåt erbjuder den föreslagna fleråriga budgetramen för 2028–2034 nya möjligheter för medlemsstater och regioner att stärka kustområdena. Medlemsstaterna uppmanas att **anpassa sina planer för nationellt och regionalt partnerskap till målen för denna strategi** och, i samarbete med regionala och lokala myndigheter, stödja platsbaserade lösningar som är anpassade till lokala behov. Den föreslagna **Europeiska konkurrenskraftsfonden**³⁵ skulle också kunna stödja investeringar och innovation i sektorer i den hållbara blå ekonomin.

Kommissionen kommer, som en del av **partnerskapet för hållbar blå ekonomi**³⁶ inom Horisont Europa, att finansiera mer än 450 miljoner euro fram till 2027 i fler än 43 forsknings- och innovationsprojekt till stöd för en klimatneutral, hållbar och konkurrenskraftig blå ekonomi, inbegripet särskilt stöd till motståndskraftiga kustnära samhällen och företag. Senast i slutet av 2026 kommer lokala samhällen och kustområden också att delta i en ansökningsomgång för tekniskt stöd för att hjälpa till att utarbeta omställningsagendor inom ramen för **uppdraget Hav och vatten**³⁷, så att projekt och investeringar återspeglar lokala behov.

3.2. Styrning

Effektivt stöd till kustområdena är beroende av en stark **strategi för flernivåstyrning** och ett nära samarbete mellan lokala, regionala och nationella myndigheter samt EU-myndigheter. Lokala och regionala aktörers meningsfulla deltagande i utformningen och genomförandet av politiken är avgörande för att återspegla lokala behov och bidra till att uppnå EU:s prioriteringar.

EU har inrättat strukturer för territoriellt samarbete och dialogplattformar som kopplar samman kustområdena med regionala och nationella myndigheter, hamnar, industrin, den akademiska världen och civilsamhället, som **EU:s havsområdesstrategier och EU:s makroregionala strategier**. Dessa ramar bidrar till att omvandla EU:s prioriteringar till ”platsbaserade lösningar” som stärker ekologisk hållbarhet, ekonomisk diversifiering och regionala värdekedjor.

Senast 2027 kommer kommissionen och de atlantiska medlemsstaterna att arbeta med en uppdatering av den maritima strategin för Atlanten, inklusive ett eventuellt utarbetande av en ny makroregional ram för Atlantområdet. Parallellt kommer kommissionen, tillsammans med Medelhavsunionen och partnerländerna i östra Medelhavsområdet, att utveckla en ny havsområdesstrategi för att stödja en hållbar och konkurrenskraftig blå ekonomi i regionen.

³² Förordning (EU) 2020/852.

³³ [C\(2025\) 2731 final](#).

³⁴ [Inforegio – ”TAIEX-REGIO Peer2Peer”](#).

³⁵ COM(2025) 555 final.

³⁶ [Partnerskapet för hållbar blå ekonomi](#).

³⁷ [Arbetsprogrammet för Horisont Europa 2026–2027](#).

Initiativ som **Havets dag i Europa**, inklusive den årliga kampanjen för lokala evenemang ”**Havets dag i mitt land**”, bidrar till att koppla samman lokalsamhällena med EU:s möjligheter och politik. **Initiativets nätverk av blå städer** kommer att stärka samarbetet mellan europeiska kust- och hamnstäder för att främja en hållbar havspolitik, innovation och hälsosamma marina miljöer.

Samtidigt kvarstår betydande luckor i insamlingen av samhällsekonomiska data och miljödata om kustsamhällena på lokal nivå. Med hjälp av befintliga harmoniserade statistiska definitioner, klassificeringar och ramar för datainsamling kommer Eurostat, tillsammans med andra kommissionsavdelningar, att sträva efter att fylla dessa luckor, för att hjälpa lokala myndigheter och intressenter att förbättra åtgärdernas inriktning, prioritera investeringar och stärka resiliensen.

Genom en flaggskeppsåtgärd ska kommissionen

- *uppdatera den maritima strategin för Atlanten³⁸ med de atlantiska medlemsstaterna, bland annat genom att överväga en ny makroregional ram för Atlanten, samt utarbeta, tillsammans med Medelhavsunionen och partnerländerna i östra Medelhavsområdet, en ny havsområdesstrategi för östra Medelhavet till stöd för en hållbar, konkurrenskraftig blå ekonomi.*

4. Slutsatser

EU:s kustsamhällena är centrala för unionens ekonomiska välbefinnande, klimatresiliens och kulturarv. I kommissionens strategi för resiliens och välbefinnande kustsamhällena med god livskvalitet återges de viktigaste möjligheterna för att **stärka** dessa områden och stödja deras **långsiktiga utveckling**. Strategin sätter **människorna** i centrum och presenterar en **sammanhängande ram för att bättre koppla samman relevanta EU-politikområden**. Den skapar också synergier med befintliga initiativ, särskilt EU-strategin för öar och EU-strategin för de yttersta randområdena.

Kommissionen kommer att samarbeta med medlemsstaterna för att anpassa framtida politik och finansieringsinstrument till kustsamhällenas särskilda behov och säkerställa ett effektivt genomförande. Tillsammans med rådets ordförandeskap kommer kommissionen att sammankalla en **högnivåkonferens om öar och kustsamhällena den 26 juni 2026** för att dra igång genomförandet av de båda strategierna.

De övergripande framstegen kommer att bedömas öppet och regelbundet genom **resultattavlan för världshavspakten och lägesrapporten om världshavspakten**.